

history of philosophy, philosophy of religion, ethics. The element of its novelty lies in the ideas of Spinoza's philosophy of religion extrapolation to a number of current trends in modern religious communication and the use of the heuristic possibilities of Spinoza's doctrine to substantiate the intensification of the dialogue between theological, philosophical discourses and religious studies in contemporary Ukraine.

Keywords: Baruch (Benedict) Spinoza, pantheism, God, faith, values, religion, theology, philosophy, communication, tolerance.

УДК 141.7

Н. А. Гайдук

ФЕНОМЕН МЕТАМОДЕРНІЗМУ ЯК ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ МОДЕРНІЗМУ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ПРОДОВЖЕННЯ ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Статтю присвячено систематизації та узагальненню попередніх знань та теоретичних здобутків про метамодернізм як культурний феномен XXI століття.

Встановлюється походження та витоки терміну, зв'язок його із такими культурними напрямками, як модернізм, постмодернізм та пост-постмодернізм; при цьому наголошується на майже одночасній відмові усіх теоретиків постмодернізму від концепції постмодернізму як течії, що виникла на заміну модернізму.

Метамодернізм представлено як реакцію на постмодернізм та протиставлено окремим аспектам як модернізму, так і постмодернізму; визначаються теоретики даної культурної концепції та загальні постулати, що маніфестують виникнення нової філософської, естетичної, культурної течії.

Ключові слова: модернізм, постмодернізм, пост-постмодернізм, метамодернізм.

DOI 10.34079/2226-2830-2021-11-21-24-31

Постановка проблеми. Починаючи з другої половини XX століття, у зв'язку із глобалізацією міжкультурної комунікації у культурній індустрії спостерігається тенденція до того, що заміна одного культурного маркера іншим не є лінійним – різноманітні стилі та напрямки розвиваються у тісній взаємодії та синхронно. В. С. Мірошніченко з цього приводу наголошує, що «проблема полягає в критеріях, за допомогою яких не лише аргументується та чи інша позиція, а й визначається певна домінуюча структура, яка зумовлює / продукує виникнення іншої. У цьому сенсі метамодернізм є закономірним продовженням, головним чином, ідей модернізму й постмодернізму» (Мірошніченко, 2017, с 110).

Метамодернізм у класичній інтерпретації (з грецької: μετά – згодом, після + англ: modern – сучасний) однозначного потрактування не має, і розуміється, здебільшого, як реакція на постмодернізм, та протиставлення окремим аспектам як модернізму так і постмодернізму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретиками постмодернізму вважаються Жан Франсуа Ліотар, Юрген Хабермас, Фредрік Джеймісон, Чарльз Дженкс, Іхаб Хассан, Лінда Гатчеон та ін. Але майже одночасно усі, хто описував та притримувався цієї культурної, філософської, естетичної концепції, – відмовилися від неї. Проте культура та її надбання нікуди не поділися, постійно існує необхідність їх тим чи іншим чином описувати, отож виникла нагальна потреба введення нових понять

та термінів, що уміщували б значення останніх. Іван Шунін у бесіді із філософом Олександром Павловим про його нову книгу під назвою «Пост-постмодернізм: як соціальна та культурна теорії пояснюють наш час» розповідає, що термін «постмодерн» використовували ще у 1990-і роки у Росії, хоча масового ужитку він не отримав.

Тож, **мета** статті полягає у систематизації та узагальненні попередніх знань та теоретичних здобутків про метамодернізм як культурний феномен XXI століття.

Отже, повернімося до того, що на початку 2000-х років усі були змушені відмовитися від концепції постмодернізму як течії, що виникла на заміну модернізму. Коли Лінда Гатчеон 2002 року повторно видала свою книгу «Політика постмодерну», вона додала у нову версію видання епілог, в якому закликала теоретиків постмодернізму вигадати новий альтернативний варіант уживаного дотепер терміну, наголошуючи: «давайте просто скажемо це: усе скінчено»; Олександр Павлов вважає, що таким чином вона кинула виклик науковцям, проте нічого кращого, ніж додати ще один префікс до терміну, вона не вигадала: від цього і пішов термін пост-постмодерн – тобто це те, що слідує після постмодерну. Лінда Гатчеон завершує свій епілог наполегливим питанням, відповіді на яке вона сама не має: «Постмодерн у нашому, двадцять першому сторіччі завершений, не зважаючи на те, що його дискурсивні стратегії та його ідеологічна критика продовжуються так само, як вони продовжуються відносно до модернізму. Літературні історичні категорії типу модернізму та постмодернізму, в решті решт, є лише евристичні ярлики, які ми приклеюємо, намагаючись накреслити культурні зміни та наслідування. Пост-постмодернізм вимагає нового власного ярлика, і я підбиваю підсумок: кидаю виклик читачам самостійно відшукати його та дати йому власне ім'я у XXI столітті» (Hutcheon, 2002).

Виклад основного матеріалу. Деякі критики та теоретики зробили спробу відповісти на це суперечливе питання, висунуте Ліндою Гатчеон. Наприклад, Жиль Липовецький, французький філософ, письменник та соціолог, професор університету Стендаля у Греноблі, один із найоригінальніших соціальних мислителів у Франції сьогодні, висунув припущення, що на зміну постмодерну прийшов гіпермодерн, оскільки «сучасні культурні практики та соціальні відносини стали настільки по своїй суті безглуздими, що еволюціонують у гедоністичний екстаз настільки ж, як і в екзистенціальне страждання» (Lipovetsky, Charles and Brown, 2005). Термін «постмодерність» був використаний для опису цієї історичної трансформації кінця 20 століття, коли інституційні перерви, що стримували індивідуальну емансипацію, розпалися, тим самим породжуючи повне вираження індивідуальних бажань та прагнення до самореалізації. Але зараз є ознаки, що ми вступили в нову фазу «гіпермодерності» (суспільства, яке характеризується рухом, плинністю та гнучкістю, віддалене як ніколи від великих принципів структурування сучасності), що характеризується гіперспоживанням (споживанням, яке поглинає та інтегрує все більше і більше сфер соціального життя і яке спонукає людей споживати для власного задоволення, а не для підвищення свого соціального статусу) та гіпермодерною особистістю (орієнтована на задоволення та гедонізм, також наповнена тією напругою та тривогою, яка виникає внаслідок життя у світі, позбавленому традицій та перед невизначеним майбутнім). Усе це – гіпермодерні часи» (Lipovetsky, Charles and Brown, 2005).

Філософ Алан Кірбі запропонував для означення сучасної парадигми думок терміни «цифромодернізм» та/або «псевдомодернізм», що «винний своїм виникненням та винятковістю комп'ютеризації тексту, та надає нову форму змістовому навантаженню тексту, який відрізняється передовою прогресивністю, безсистемністю, нетривалістю та анонімністю – як соціальною, так і мульти-авторською» (Kirby, 2009).

Найважливішим осередком «цифромодернізму» Кірбі назвав світову мережу, а потім, беручи до уваги телебачення, кіно, комп'ютерні ігри, музику, радіо тощо, Кірбі проаналізував появу та наслідки цих різноманітних засобів масової інформації, що забарвлюють наш культурний ландшафт новими ідеями щодо текстів, а, оскільки користувачі фізично втручаються у створення текстів, наше електронно залежне суспільство стає все більше залученим до однієї великої оповіді. Новоявлені тенденції Кірбі порівнює із протилежними тенденціями попередньої епохи постмодернізму, намагаючись зрозуміти і завдяки цьому отримати контроль над означеною культурною парадигмою, при цьому уникає як ейфорії щодо появи принципово нових тенденцій, так і не вдається до песимістичного фаталізму, констатує, що «цифромодернізм» повністю охопив суспільство нового формату завдяки тим новим технологіям, що розгортаються майже щодня.

Теоретик культури Роберт Самуельс назвав нову суспільну епоху епохою автотермізму у контексті «технологічної автоматизації та автономії людини – ця несподівана та новаторська комбінація автономії та автоматизації може сприйматися як визначальні суперечності сучасності життя загалом та цифрової молоді зокрема» (Samuels, 2008). Самуельс називає кілька основних технологій, що повсюдно використовуються цифровою молоддю на початку XXI століття в глобалізованому західному світі: «персональні комп'ютери, текстові процесори, стільникові телефони, айподи, блоги, пульти дистанційного управління телевізорами та персональні комп'ютерні ігри – саме ці технологічні об'єкти високого рівня автоматизації допомагають людині підвищити відчуття особистої автономії (Samuels, 2008).

За визначенням Ніколя Бурріо, французького мистецтвознавця та художнього критика, нову культурну парадигму слід було б назвати альтермодерном, – його концепція вважається найбільш відомою, але ж і найменш зрозумілою; визначення альтермодерну не можна назвати чітким та послідовним, при цьому розмитими залишаються і постулати та їх структура за визначенням Бурріо – але відкритість кордонів визначення нової культурної парадигми стимулювала появу численних транснаціональних культурних переплетень, і там самим, нові форми сучасного мистецтва. Альтермодерн заснований (на протиположності мультикультуралізму) на креолізації, коли дві чи більше культур при взаємному перетині впливають одна на одну та вбирають культурні частини або ознаки одна одної (Bourriaud, ed. 2009). Крім того, одним з базових принципів альтермодерну Бурріо визначив гетерохронію, коли людська історія вважається не лінійною, а складається з декількох часів (Bourriaud, ed. 2009). За думкою Бурріо, твори сучасних митців відображають переплетення між собою тексту та зображення, часу і простору; митець подорожує сучасним та різноманітними історичними періодами, виокремлюючи певні їх знаки і за допомогою цього може спробувати осмислити «тут і зараз», перевтілюючись у свого роду «кочівника»: в просторі, в часі і серед знаків (Bourriaud, ed. 2009). Крім того, за визначенням мистецтвознавця, альтермодерн включає в себе поняття гібридизації, коли сучасне мистецтво прагне подолати національні кордони, стати всесвітньою мережею, або навіть гіпертекстом (Bourriaud, ed. 2009). Остаточне визначення альтермодерну за версією Бурріо наводимо як «синтез між модернізмом та постколоніалізмом», при цьому синтез цей виражається, відповідно, у гетерохронії та «архипелагографії», у «глобалізованому сприйнятті» – розвинений світ розширює свої кордони і це розширення призводить до гетерохронії глобалізованих окремих суспільств із різним ступенем модернізму і до всесвітнього архіпелагу без центру; до географій, що історично пов'язані та володіння яких глобально перетинаються – саме цьому сучасний культурний дискурс не можна сприймати без глобалізації, креолізації та культурного

номадизму як пласту культурної спадщини (Bourriaud, ed. 2009).

Основною проблемою постулатів Бурріо можна назвати наступне протиріччя: мистецтвознавець визнає, що форма та функції мистецтва змінилися, але не може зрозуміти, як і чому це сталося. Тому він справедливо підкреслює, що досвід та пояснення у цьому випадку – одне й те саме, і саме цьому гетерохронія, «архипелагографія» та номадизм для Бурріо – не лише система вираження структури відчуттів, але й самі відчуття. Саме тому, що Бурріо плутає різноманіття форм зі множинністю структур, його концепцію альтермодернізму не лише не визнають, але й називають гармидером. Тут слід відзначити, що, коментуючи експозицію «Altermodern: Tate Triennial 2009» у Тейт Британія, куратором якої був Ніколя Бурріо, мистецтвознавець Едріан Сірл, писав у «The Guardian» щодо огляду альтермодерну, назвавши експозицію «найбагатшою та найщедрішою», при цьому відзначив, що постмодернізм помер, але щось цілком більш дивне посіло його місце, до того ж, Сірл намагається відповісти на питання, чи є альтермодерн майбутнім сучасного мистецтва і цитує у своєму огляді Бурріо: «Більше немає коренів, які б підтримували форму, немає точної культурної основи, що слугувала б орієнтиром для варіацій, немає ядра, немає меж для художньої мови» (Searle, 2009).

Думки Сірла щодо альтермодерну як нового стану мистецтва, притримується і мистецтвознавець «The Times» Рейчел Кемпбел-Джонстон, так зазначаючи у передмові до своєї статті «Альтермодерн: Триєнале Тейт 2009 у Тейт Британія»: «добра новина від Тейт Британія полягає у тому, що постмодернізм загинув – це, безумовно, повинне стати великим полегшенням для усіх тих, хто ніколи не був упевнений у тому, що саме є постмодернізм; тепер у них більше немає необхідності навіть намагатися розібратися у проблемі. Погана новина полягає у тому, що після постмодернізму настала нова ера альтермодерну, і якщо посмодернізм – то відверта дурниця, але те, що прийшло йому на зміну – то взагалі повний гармидер» (Campbell-Johnston, 2009).

При цьому багато хто з дослідників погодився із синтаксично правильним, але семантично безглузким терміном пост-постмодернізм, через що виникла нагальна потреба у новому термінологічному найменуванні, яке б найповніше описувало новий порядок у мистецтві. Олександр Павлов, наприклад, відносить термін «метамодернізм» до «парасолькових» і при цьому наголошує, що метамодернізм став однією «із останніх інтелектуальних альтернатив постмодерну» (Павлов, 2019).

Даний термін запропонували двоє європейських дослідників Тімотеус Вермюлен та Робін ван ден Аккер. 2010-го року вони опублікували «Замітки про метамодернізм», у якому намагалися довести, що «у новій культурі здійснився поворот від цинізму та іронії до ширості та романтики. Цей поворот свідчить про виникнення нової епохи метамодерну» (Вермюлен і Аккер, 2015) і при цьому вони зробили першу спробу теоретичного обґрунтування метамодернізму. Російськомовний журнал про метамодернізм під назвою «METAMODERN» містить чимало статей, присвячених новій культурній парадигмі. У цьому електронному журналі знаходимо працю Тімотеуса Вермюлена та Робіна ван ден Аккера – самі автори віднесли її до жанру есе – у перекладі Андрія Єсипенко (Вермюлен і Аккер, 2015). Розглянемо основні постулати та прикметні обставини, що інтегрують метамодернізм «у один ідеологічно ангажований контекст» (Мірошниченко, 2017, с. 111).

Тімотеус Вермюлен та Робін ван ден Аккер у «Замітках про метамодернізм» охоче погоджуються із іншими критиками, експертами та науковцями з приводу того, що від постмодерну слід відмовитися, проте наголошують, що наукова еліта, легко відмовившись від культивування ситуації постмодернізму, не може дійти згоди щодо того, як розглядати та називати нові обставини, які контури для них означити; новий

культурний дискурс Тімотеус Вермюлен та Робін ван ден Аккер пропонують вважати осциляцією (лат. *oscillatum* – коливатися), тобто «розгойдуванням між ентузіазмом модернізму та постмодерністською насмішкою – метамодернізмом» (Вермюлен и Аккер, 2015). Вони пропонують досліджувати вияви метамодернізму на неоромантичному повороті, перш за все, у архітектурі Herzog & de Meuron Architekten – швейцарського архітектурного бюро, заснованого в Базелі 1978 року Жаком Герцогом та П'єром де Мевроном (експериментальні матеріали та мінімалістичні проекти є фірмовими рисами бюро), інсталяціях голландського художника та фотографа Бастіана Іохана Крістіана Адера (псевдонім Бас Ян Адер), колажах та живописі британських художників з Лондону Девіда Торпа та Кей Доначі та кіномистецтві французького кінорежисера, сценариста та кліпмейкера Мішеля Гондрі та стверджують, що нові покоління митців «частіше відмовляються від естетичних сенсацій деконструкції, паратаксису, імітацій на користь естетичних уявлень реконструкцій, міфу та метаксису» (Вермюлен и Аккер, 2015).

Автори метамодерністських заміток пропонують обговорити «передбачувану смерть» постмодернізму та явне виникнення якогось нового модернізму, наголошуючи, що вони першими використовують термін метамодернізм для опису «поточної структури відчуттів», що коливається (як зазначалося вище – осцилює) між типово модерністською прихильністю та відмінно постмодерністською відчуженістю, проте не вперше використовують саме цей термін, що вже використовували задля опису постмодернної альтернативи постмодернізму, але при цьому опис нової структури відчуттів за Тімотеусом Вермюленом та Робіном ван ден Аккером не повторює та не наслідує жодної з висунутих раніше концепцій – «функція, структура та природа цих переговорів... являються повністю... власними... і ніяк не пов'язані із попереднім осмисленням» (Вермюлен и Аккер, 2015).

Визначення терміну «метамодернізм» дослідники подають у відповідності до «Греко-англійського лексикону», який часто називають Liddell & Scott або Liddell – Scott-Jones, або аббревіатурою LSJ, – це стандартна лексикографічна праця з давньогрецької мови під редакцією Генрі Джорджа Лідделла, Роберта Скотта, Генрі Стюарта Джонса та Родеріка Маккензі та опублікована 1843 року видавництвом «Oxford University Press» і наголошують, що префікс «мета» стосується таких понять як «з», «між», «за» – усі ці визначення даного префіксу можна використовувати при описі терміну «метамодернізм», адже за гносеологічним підходом він розташований саме «з» постмодернізмом, за онтологічним – «між» модернізмом та постмодернізмом, за історичним – «за» постмодернізмом. Автори заміток шукали можливість пов'язати чимало тенденцій, течій та напрямів у сучасному їх стані та сучасну естетику послідовністю спостережень, а не єдиною лінією мислення через переосмислення їх у термінах новонародженої чуттєвості, названої метамодерном, не намагаючись «нав'язати обумовлену систему мислення на конкретному наборі культурних практик» (Вермюлен и Аккер, 2015).

Реалізується метамодернізм, в основному, завдяки виникненню віртуальної реальності, він здебільшого і існує у віртуальному просторі нашого життя, що стало доступним лише з появою соціальних мереж. В. С. Мірошниченко прирівнює виникнення соціального віртуального простору до комунікативної революції, яка достеменно впливає на існування та сталий розвиток як суспільства, так і його культурної площини та називає цей процес, слідуючи за Тімотеусом Вермюленом та Робіном ван ден Аккером осциляцією, коливаннями – своєрідним маятником: при цьому осцилює, на думку дослідника, і метамодернізм – «він осцилює між надією й меланхолією, простодушністю й обізнаністю, емпатією й апатією, єдністю та безліччю,

цілісністю й розщепленням, чіткістю та неоднозначністю... Важливо не вважати це розгойдування балансуванням, навпаки... Щоразу, коли ентузіазм метамодерну хитнеться в напрямі фанатизму, гравітація повертає його назад до насмішки; у мить, коли насмішка хитнеться до апатії, гравітація повертає його назад до ентузіазму» (Вермюлен и Аккер, 2015).

Отже, соціальні мережі – то осциляція, розгойдування, коливання, адже в них немає ні балансу, ні гармонії, ні якогось концентру, від якого можна було б відштовхуватися, іноді вони навіть позбавлені логічних зав'язків. Нас цікавить, яким чином метамодернізм реалізується у віртуальному просторі і як він реагує на суспільні зміни, що еволюціонують з появою віртуальної реальності, як він підхоплює їх, взаємодіє з ними, як це зумовлює побудову нових риторик і практик, у тому числі і у різних видах мистецтва. В. С. Мірошніченко відзначає, що «метамодернізм більше асоціюється з візуальним мистецтвом, з великою долею ймовірності можна стверджувати: починаючи з 2000-х рр., завершується у своїх найрозлогіших імплікаціях ера слова, яку змінює ера візуального (візуалістика завжди мала місце, проте нині маємо справу із чимось якісно й кількісно іншим – не слово виражає емоцію, а смайл; до цього варто додати, що маніфест Л. Тернера складається з однієї сторінки тексту, що також тяжіє до візуального)» (Мірошніченко, 2017, с. 115).

Висновок. Більшість із сучасних видів мистецтва якраз і функціонують у віртуальному (цифровому чи оцифрованому) вигляді, а, отже, підтверджується висунутий нами вище постулат, що метамодернізм як новий контекстуальний мистецький маркер реалізується і існує, в основному, завдяки виникненню віртуального простору нашого життя. Соцмережі відкрили люду новий спосіб подання інформації про себе, своє життя, діяльність, творчість – за допомогою соціальних мереж ми можемо робити вищезазначене миттєво та привселюдно; ми можемо демонструвати лише одну зі сторін свого життя; нерідко соцмережеве життя може різко відрізнитися від реального – але це зовсім інша проблематика для вивчення та аналізу, що відкриває подальші горизонти дослідження цього питання.

Перспективи подальшого вивчення. Отже, світ людини, що належить метамодерну, спирається на масову дигіталізацію суспільства, він розпадається на яскраві спалахи переживань, що постійно змінюють один одного – вони опосередковані масовою культурою і відтворенням естетичного, а життя замість тривалого, раціонального, самостійно спланованого проекту стає низкою споживаних вражень, при чому без певної конструкції – все це знаходить відображення у цифровому вимірі, де людина останнім часом може реалізуватися значно ширше, ніж у реальному житті, у вивченні постмодернового цифрового світу сучасної людини бачимо перспективи подальших досліджень.

Бібліографічний список

- Вермюлен, Т. и Аккер, ван ден Р., 2015. Заметки о метамодернизме. Перевод А. Есипенко. *METAMODERN — Журнал о метамодернизме*, [онлайн] 2 декабря. Доступно: <<http://metamodernizm.ru/notes-on-metamodernism/>> [Дата звернення 31.05.2021].
- Мірошніченко, В.С., 2017. Метамодернізм, осциляція, інтерпеляція. *Культура України. Серія: Культурологія*, 55, с.109 – 117.
- Павлов, А.В., 2019. Образы современности в XXI веке: сверхмодернизм. *Знание. Понимание. Умение*, 1, с.60-83. DOI: <http://dx.doi.org/10.17805/10.17805/zpu.2019.1.4>
- Bourriaud, N., ed. 2009. *Altermodern. Tate Triennial*. London: Tate Publishing.

- Campbell-Johnston, R., 2009. Altermodern: Tate Triennial 2009 at Tate Britain. *The Times*, [online] February 3. Available at: <<https://www.thetimes.co.uk/article/altermodern-tate-triennial-2009-at-tate-britain-kkpwc165s38>> [Accessed 01 July 2021].
- Hutcheon, L., 2002. *The Politics of Postmodernism*. New York, London: Routledge.
- Kirby, A., 2009. *Digimodernism: How New Technologies Dismantle the Postmodern and Reconfigure our Culture*. New York: Continuum.
- Lipovetsky, G., Charles, S. and Brown, A., 2005. *Hypermodern Times*. Cambridge: Polity Press.
- Samuels, R., 2008. Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture, Technology, and Education. In: T. McPherson, ed. *Digital Youth, Innovation, and the Unexpected*. Cambridge, MA: The MIT Press, pp.219–240. DOI: 10.1162/dmal.9780262633598.219
- Searle, A., 2009. The Richest and Most Generous Tate Triennial Yet. *The Guardian*, [online] February 3. Available at: <<https://www.theguardian.com/artanddesign/2009/feb/02/altermodern-tate-triennial>> [Accessed 01 July 2021].

References

- Bourriaud, N., ed. 2009. *Altermodern. Tate Triennial*. London: Tate Publishing.
- Campbell-Johnston, R., 2009. Altermodern: Tate Triennial 2009 at Tate Britain. *The Times*, [online] February 3. Available at: <<https://www.thetimes.co.uk/article/altermodern-tate-triennial-2009-at-tate-britain-kkpwc165s38>> [Accessed 01 July 2021].
- Hutcheon, L., 2002. *The Politics of Postmodernism*. New York, London: Routledge.
- Kirby, A., 2009. *Digimodernism: How New Technologies Dismantle the Postmodern and Reconfigure our Culture*. New York: Continuum.
- Lipovetsky, G., Charles, S. and Brown, A., 2005. *Hypermodern Times*. Cambridge: Polity Press.
- Miroshnychenko, V.S., 2017. Metamodernizm, ostsylitsiia, interpeliatsiia [Metamodernism, oscillation, interpellation]. *Culture of Ukraine. Series: Culturology*, 55, pp.109–117. (in Ukrainian).
- Pavlov, A.V., 2019. Obrazy sovremennosti v XXI veke: sverkhmodernizm [Images of modernity in the XXI century: supermodernism]. *Knowledge. Understanding. Skill*, 1, pp.60-83. DOI: <http://dx.doi.org/10.17805/10.17805/zpu.2019.1.4> (in Russian).
- Samuels, R., 2008. Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture, Technology, and Education. In: T. McPherson, ed. *Digital Youth, Innovation, and the Unexpected*. Cambridge, MA: The MIT Press, pp.219–240. DOI: 10.1162/dmal.9780262633598.219
- Searle, A., 2009. The Richest and Most Generous Tate Triennial Yet. *The Guardian*, [online] February 3. Available at: <<https://www.theguardian.com/artanddesign/2009/feb/02/altermodern-tate-triennial>> [Accessed 01 July 2021].
- Vermeulen, T. and Akker, van den R., 2015. Zametki o metamodernizme [Notes on metamodernism]. Translated by A. Esipenko. *METAMODERN - Zhurnal o metamodernizme*, [online] December 2. Available at: <<http://metamodernizm.ru/notes-on-metamodernism/>> [Accessed 31 May 2021]. (in Russian).

Стаття надійшла до редакції 10.03.2021.

N. Gaiduk

**THE PHENOMENON OF METAMODERNISM AS A RE-INTERPRETATION
OF MODERNISM AND A CONCEPTUAL CONTINUATION OF
POSTMODERNISM**

The article is devoted to the systematization and generalization of the previous knowledge and theoretical achievements of metamodernism as a cultural phenomenon of the XXI century.

The origin and sources of the term, its connection with such cultural trends as modernism, postmodernism and post postmodernism are established. At the same time, the article emphasizes the non-acceptance by all postmodern theorists of the concept of postmodernism as a trend that emerged to replace modernism.

Metamodernism is presented as a reaction to postmodernism and is opposed to certain aspects of both modernism and postmodernism. In the focus of the study are the theorists of this cultural concept and general postulates that manifest the emergence of a new philosophical, aesthetic, cultural trend.

Back in 2002, when Linda Hutcheon republished her book “The Politics of Postmodernism”, she added an epilogue to the new version of the publication urging postmodern theorists to come up with a new alternative to the term used at the time.

Some critics and theorists have attempted to answer this controversial question posed by Linda Hutcheon, namely, Gilles Lipovetsky, the French philosopher, writer and sociologist, professor of Stendhal University in Grenoble, one of the most original social thinkers in France today, the philosopher Alan Kirby, the cultural theorist Robert Samuels, Nicolas Bourriaud, the French curator, art expert and critic, The Times newspaper’s art critic Rachel Campbell-Johnston.

At the same time, many researchers agreed with the syntactically correct but semantically meaningless term post-postmodernism, which led to the urgent need for a new terminological name that would most fully describe the new order in art. The new term “metamodernism” was proposed by two European researchers, Timotheus Vermeulen and Robin van den Akker, in the 2010 essay “Notes on Metamodernism”.

The authors of meta-modernist notes suggest discussing “anticipated death” of post-modernism and evident emergence of some kind of new modernism. They emphasize that they are the first to use the term “meta-modernism” to describe the current structure of feelings which fluctuates between the typically modernist coherence and exclusively post-modernist detachment. However, it is not the first time that they use this very term which has been used to describe post-modern alternative to post-modernism.

Key words: *modernism, postmodernism, post-postmodernism, metamodernism.*

УДК 808.55

К. А. Гайдукевич

**ПОСТАНОВКА МОВНОГО ГОЛОСУ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ІВЕНТ-МЕНЕДЖЕРА**

У статті здійснено спробу з’ясувати сутність та значимість постановки мовного голосу для івент-менеджерів у процесі професійної підготовки. Розглянуто особливості анатомо-фізіологічної будови мовного апарату з механізмами його